

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / telefon uredništva 2440, uprave 245.
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Neguš pripravlja Italijanom abesinski Tannenberg

Spopadi med Italijani in Abesinci se nadaljujejo na severu in jugu in so uvod v večje odločilne spopade - Abesinska in italijanska poročila so precej različna - Krvava bitka pri Gabre Dave

Abesinske akcije

ADIS ABEBA, 15. novembra. Kakor poročajo tu, se je pričela ob reki Gevi, pritoku Takaze, med Makalo in Antalom velika bitka. Abesinske čete so prešle v napad. Napadajoče čete pripadajo vojski rasa Sejuma in kakor se zatrjuje, njihova akcija ni brez uspeha. Nadalje poročajo tudi, da se je v okolici Hauzjena bila velika bitka med nerednimi abesinskimi četami in italijanskimi kolonami. Abesinci so skušali odrezati italijanske čete od zaledja. Bilo je mnogo mrtvih in ranjenih na obeh straneh. Koliko se je napad Abesincev posrečil, zaneskrat še ni znano, vendar se tu zatrjuje, da so se Italijani morali v neredu umakniti. Tudi uradno poročajo tu, da so abesinske čete večer napadle severno od Makale nekotrensko kolono italijanske vojske, pobile spremljevalce kolone ter zalele 80 mul, obložnih z municijo in živili.

Abesinski Tannenberg?

LONDON, 15. novembra. »News Chronicle« poroča iz Adis Abebe, da Italijani na zatrdili abesinskega vojnega vodstva še niso predali dovolj daleč v Abesinijo in zato še ni čas za večji protinapad, katerega pripravljajo abesinski cesar. Abesinci bodo počakali, da pridejo Italijani v ozemlja, ki so jih Abesinci določili za ta protinapad. Namen abesinske strategije je pripraviti Italijanom abesinski Tannenberg. Tedaj bodo Abesinci pričeli veliko ofenzivo, katere namen bo ne samo vrči Italijane iz Abesinije, ampak vse do obal Rdečega morja. Sedanje bitke, ki se pričenejo na severnem, oziroma tudi na južnem bojišču, so samo priprave in uvod za bodoče odločilne spopade.

Italijanska poročila

RIM, 15. novembra. Italijanske čete nadaljujejo čiščenje zasedenega ozemlja v Tigreji. Pri tem se javlja vedno več abesinskih četnikov, ki izročajo orožje in se hočejo vrniti k svojemu poljskemu delu. Ugotovljeno je tudi, da se na gorovju Tombion skriva še okoli 15.000 vojakov rasa Sejuma, ki ne vedo, kako bi se rešili, ker so Italijanske čete gorovje obkolile od vseh strani. Čete generala Maraviglija imajo nalogo, da gorovje očistijo. O Abesincih se je dognalo, da se koncentrirajo južno od Makale, kjer se nameravajo postaviti v bran. V področju Geraltia so konjeniške čete večer preglele več manjših in večjih abesinskih četniških oddelkov. Zastoj nadaljnjega prodiranja ne izvira iz abesinskega odpora, ampak iz načrta generalnega štapa, ki je treba sedaj vzpostaviti trdno zvezo vseh italijanskih severnih čet in utrditi zavzete postojanke. O kaki zmagi Abesincev nad Italijanskimi četami ne more biti govora. Zdi se nasprotno, da je abesinska vojska postala docela desorganizirana in je naglo italijansko protinranje v Tigreji razdrlo vse načrte rasa Sejuma. Sumi se celo, da je rasa Sejuma ostal z delom svojih čet za hrbtom italijanske fronte, najbrže v gorovju Tombion.

Boji na jugu

RIM, 15. novembra. Na somalski fronti se je neka kolona čet generala Grazianla spopadla s sovražnikom na obronkih gorovja pri Gabre Dave, severno od Goraleja. V tem boju je pustil sovražnik na bojišču preko 300 mrtvih, med katerimi je tudi neki Evropejec, katerega identitete doslej še ni bilo mogoče ugotoviti. Razen tega je pustil sovražnik na bojišču mnogo strojne, pušk in tovrstnih avtomobilov. Na italijanski strani je bil ubit 1 častnik, 1 podčastnik, 1 italijanski vojak in 15 domačinskih vojakov. Ranje-

ni so 1 častnik, 2 podčastniki in 60 vojakov domačinskih čet.

Previdno prodiranje

ASMARA, 15. novembra. Čete generala Grazianla napredujejo na južni fronti še vedno previdno dalje. Prve napadajo motorizirane kolone ter zavzemajo vodnjake, katere drže dokler ne pride za njimi nova kolona, ki jih zamenja, da more prva nadaljevati prodiranje. Ker je italijanska vojska opremljena z ogromnim številom motornih vozil, je tudi dovažanje municije in živil skozi puščavska ozemlja dobro organizirano.

Ogromna zmaga konservativcev

Pri včerajšnjih volitvah v angleški parlament so dobili konservativci veliko absolutno večino, močni so tudi laburisti, drugi so pa zdecimirani

LONDON, 15. novembra. Včerajšnje volitve v angleški parlament so potekle povsod v največjem miru in redu. Volilnih upravičencev je bilo preko 31 milijonov, volilna udeležba pa ni bila bogve kako velika, čeprav so si posamezne stranke prizadevale, da bi spravile na volišče čim več ljudi. Volitve so se pričele ob 7. uri zjutraj. Glasovanje je trajalo do 19., ponekod tudi do 20. ure. Takoj po zaključku se je pričelo štetje glasov, ki je trajalo pozno v noč. V teku današnjega dne pričakujejo končne rezultate iz 350 volilnih okrajev, nekateri rezultati pa bodo dokončno znani šele v par dneh. Brez volitev, t. j. brez protikandidatov, je bilo od 615 izvoljenih 40 poslancev. Od teh jih pripada 21 konservativcem, 19 pa delavski stranki.

LONDON, 15. novembra. Včerajšnje volitve so se končale s tako zmago konservativcev, kakršne niti največji optimisti niso pričakovali. Iz rezultatov, ki

so znani že iz 271 volilnih okrajev, izhaja, da so dobili konservativci 167 mandata, narodni liberalci (John Simon) 14, a Macdonaldovci 3. Od opozicije so dobili laburisti (delavci) 77, neodvisni liberalci (sir Samuel) 9 in neodvisni gospodarji 1 mandat. Laburisti so dobili 44 mandata v okrajih, ki so jih zadnjič izgubili, a so jih sedaj znova osvojili. Konservativci pa po številu dobljenih glasov nikjer niso nazadovali, pridobili so nasprotno dva nova mandata. Laburisti so napredovali na korist liberalcev in drugih manjših strank, zlasti Macdonaldove. Od liberalcev niti voditelj sir Herbert Samuel ni izvoljen. Računa se, da bodo imeli konservativci pri končnem rezultatu okoli 400 mandata, laburisti pa okoli 150. Zmaga konservativcev je v mnogem zmaga Baldwinove politike. Udeležba je pa bila slaba, le od 65 do 70 odstotkov.

Revolta egiptskih nacionalistov

Angleški listi trdijo, da so egiptске nacionaliste nahujskali proti Angliji Italijani

LONDON, 15. novembra. Egiptski nacionalisti so izkoristili neko izjavo angleškega zunanjega ministra Hoareja, ki je nastopil proti novi ustavi Egipta, ter začeli srdito akcijo proti Angliji. Po vsem Egiptu so se vršile te dni demonstracije proti Angliji za popolno neodvisnost Egipta, iz katerih so se razvili tudi množtevilni spopadi s policijo. Pri teh spopadih je bilo na strani demonstrantov in policije več ljudi ubitih, še več pa teže in lažje ranjenih. Najhujše so bile demon-

stracije v glavnem mestu Kahiri in v Aleksandriji. V Angliji delujejo te demonstracije egiptskih nacionalistov precej vznemirljivo in listi zatrjujejo, da so delo italijanske protiangelske agitacije, ki se poslužuje vseh sredstev, da bi delala Angliji čim več težkoč. Listi pišejo odkrito, da so Italijani podkupili voditelje nacionalističnega gibanja za akcijo proti Angliji. S tem pa je omajan tudi Hoarejev položaj in bo najbrže zamenjan.

Na tocišču domače politike

Delo narodne skupščine

BEograd, 15. novembra. Včeraj se je nadaljevalo zasedanje narodne skupščine, ki je trajalo od 9. dopoldne do 15. ure. V glavnem je bila včerajšnja seja posvečena izvolitvi odborov za proučitev zakonskih predlogov, ki jih je skup-

ščini predložila vlada. Pri glasovanju za odbor za proučitev zakona o gospodarskih zadržkih je bilo oddanih za vladno listo 160, za opozicijsko pa 123 glasov; za odbor za trgovski zakon je glasovalo za vladni strani 159, na opozicijski pa 121 poslancev; za odbor za zakon o prekrških je glasovalo za vladno 160, za opozicijo 121 poslancev; za odbor za mednarodne konvencije je glasovalo za

vlado 160, za opozicijo 123 poslancev, a za odbor za resolucijo o spremembi skupščinskega poslovnika je glasovalo za vladno 160, za opozicijo pa 122 glasov. Popoldne so se novi odbori konstituirali. Tedaj je bila tudi seja poslanskega kluba JRZ, na kateri je bil za predsednika definitivno izvoljen poslanec Dragiša Cvetković.

Casniške gredice

Iz notranje politike. V »Delavski Politiki« beremo: »Diskusije (v Beogradu) trajajo dalje. Sklepi in rezultati se ne objavijo. Opozicija ne razkrije svojih kart. Radikalska stranka se ustanavlja od spodaj navzgor... Za izjemo postane sicer tudi glavni urednik »Slovenca« dr. Ahčin iz Ljubljane predsednik krajevnih političnih organizacij v St. Gotardu, tam nekje pri Trojanah. To funkcijo pa je prevzel bržčas v duhu intencij, ki nam jih pišejo iz Rima v »Osservatore Romano«. Te intencije pa seveda tudi stranki ne bodo v škodo. V Beogradu občudujejo organizatorični talent in smisel, ki ga ob vsaki priliki pokažejo Slovenci.«

Strah pred mačkom. Klerikalne Kleklove »Novine slovenske Krajine« pišejo v svoji 45. številki: »Mačkova stranka je pri nas samo plašč za protiversko in komunistično gibanje. Vse ka je pri nas protiverskoga i komunističnoga, se zdaj že skriti za nedušen mačkov plašč i čejo z mačkovstvom naše pošteno ljudstvo zvabiti v protiverski i komunistični tabor. Ljudje so spoznali, da je mačkovsko gibanje pri nas pravzaprav delo tistih ljudi, šteri so bolševiškega mišljenja.«

Zavrženi čeki. »Novine slovenske Krajine« prinašajo v svoji 45. številki sledečo vest: »V Bogojini je nekaj pobirao čeke, ki so jih dobili davkoplačevalci i ih je poslal v Beograd ministri Korošci, rekši ka so čeki prevelke šume terjali. No, minister Korošec, četudi je minister, ne more delati proti fin. zakoni, zato je čeke poslal nazaj s pripombo: »Ka je što dužen, mora plačati.«

Kako je z lažjo. V »Domoljubu« z dne 13. novembra, št. 46 beremo sledečo poučno trditev: »Z lažjo se ne pride daleč.« Radikalno glasilo za dravsko banovino pa je kakor znano dne 3. novembra t. l. glede »Domoljuba« zapisalo: »Vse svoje moči bomo zastavili, da se narodova tradicija uveljavi, da se njegove lepe navade ohranijo, da v nedeljo popoldne sede na vrt, vzame »Domoljuba« v roke in zadremlje ob njem, mlajši pa na kolese ali k predavanju tja v deveto faro, ko se bodo pa postarali, bodo pa tudi oni ob »Domoljubu« dremali...« Dober tek pri dremanju!

Katoliška cerkev in vojna. Tukajšnja »Delavska Politika« objavlja: »V št. 257 »Slovenca« z dne 8. novembra 1935 citamo v članku »Vatikan in italijansko-abesinska vojna« to-le: Tudi je nemogoče, da bi Cerkev vojno kot tako na splošno preklela. Zato Cerkev nima od Kristusa nobenega pooblastila... Tudi v svetem pismu ni vojna na nobenem mestu pricipielno obsojena in prepovedana...« — Torej Cerkev nj v načelu proti vojni.«

SREČNA ČEŠKOSLOVAŠKA.

PRAGA, 15. novembra. Včeraj se je pričela v parlamentu proračunska razprava s poročilom finančnega ministra dr. Trapla. Iz njegovega ekspezeja je bilo razvidno, da se je češkoslovaško narodno gospodarstvo v zadnjem letu zelo izboljšalo in okrepiło. Predloženi proračun izkazuje za skoraj 1 milijardo pribitka.

Socialni problemi

Socialno zavarovanje obrtništva

Pereč problem, ki se ne more in tudi ne sme več dolgo odlašati

Obrtniške organizacije po vsej Jugoslaviji se zopet pripravljajo, da v času od 1. do 8. decembra proslave svoj Obrtniški teden v vseh mestih in drugih večjih krajih države z manifestacijami, zborovanji, predavanji, razstavami, kulturnimi prireditvami, loterijami v korist onemoglih in bednih obrtnikov, itd. Kakor že lansko leto, je tudi namen letošnjega Obrtniškega tedna: opozoriti javnost in merodajne na vse bolne točke v življenju, dejanju in nehanju jugoslovanskega obrtništva, da se v skupni borbi vseh, ki imajo interes, voljo in razumevanje, skuša doseči ozdravljenje težkih ran. So to vprašanja: socialnega zavarovanja obrtništva, njegove razdolžitve, brezpravnega šušmarstva, nelojalne konkurence, obrtniškega kredita, nabavljalnega in prodajnega združništva, oddaje obrtniških del s strani države in samoupravnih teles, strokovnega obrtnega šolstva, obrtniških štipendijev za obiskovanje strokovnih tečajev ter za študijska potovanja v tujino, propaganda za domače obrtniške proizvode — in še mnoga druga.

Nedvomno najbolj pereč socialni politični problem našega obrtništva je vprašanje njegovega socialnega zavarovanja za primer bolezni, onemoglosti in starosti. Zlasti vprašanje pokojninskega zavarovanja obrtništva. Zakaj prilike naših obrtnikov in njihovih rodbin postajajo vse težje. Ni tu po sredi samo ekonomska kriza in kot njena posledica zastoj poslov. Nastal je popoln preokret v samem načinu obrtniškega pridobivanja. Dočim so do redavna obrtniki obratovali in pridobivali kot mali kapitalisti in so od zaslužka mogli vedno kaj dati na stran kot prirane, ali pa si kupiti kakšno hišico in posestvice, je brezdušna konkurenca tovarniških izdelkov povsem izmenjala fiziognomijo obrti. Danes obrtnik, čisto kakor tovarniški delavec, le stežka krije svoje najnujnejše življenjske potrebe za sebe in za rodbino. Vprašanje socialnega zavarovanja je danes vprašanje reševanja obrtništva iz bede in propasti, zadnji up obrtnika in njegove rodbine. Ni druge poti. Zakaj ko lo gospodarskega razvoja se vrti stalno in brez milosti naprej — in se nikdar ne bo okrenilo nazaj.

Misel na pokojninsko zavarovanje obrtništva ni nekaj novega. Že pred 40 leti je prodrla v vrste obrtništva in v Beogradu se je že takrat ustanovil obrtniški pokojninski sklad. Takrat seveda obrtniški stan še ni bil v takšnem položaju, kot je danes in zato se je vprašanje tudi z vso doslednostjo in resnostjo teralo do pozitivne rešitve. V naši Jugoslaviji je vprašanje obveznega zavarovanja obrtnikov stalno predmet konferenc, zborovanj in naporov obrtniških zbornic in ostalih obrtniških organizacij. Na konferenci vseh obrtniških zvez in organizacij Jugoslavije 1. 1930. v Brodu je bila v resoluciji spre-

jeta tudi zahteva po uredbi obveznega socialnega zavarovanja obrtnikov. — Obrtniški zakon iz l. 1931. je to zahtevo res tudi osvojil, in v čl. 384 zakona je pooblaščen minister za trgovino, da v roku dveh let predpiše s posebno uredbo enotni sistem socialnega zavarovanja obrtništva za vso državo, in sicer v vidu obveznega zavarovanja. Obrtniške zbornice so že tudi izdelale in na skupni konferenci vseh zbornic v Sarajevu 1. 1933. sprejele načrt uredbe ter ga predložile resornemu ministru. Na žalost pa je bilo izdajanje uredbe po preteku roka dveh let odloženo z določbo finančnega zakona, češ, da »danes ni primeren čas za oživetje socialnega zavarovanja obrtništva«. Obrtniške organizacije trde, da zadevno niti povprašane niso bile.

To je na kratko dosedanja zgodovina tega danes bolj kot kdaj perečega problema. Kako se obrtništvo samo dobro zaveda ogromnega pomena socialnega zavarovanja, dokazuje dejstvo, da so člani Obrtniškega pokojninskega sklada v Beogradu na svojih izrednih štirih skupščinah v času od 31. marca do 3. jul. t. l. sklenili, ne več čakati na uvedbo z obrtniškim zakonom predvidenega socialnega zavarovanja, ampak svoj sklad tako reformirati, da bo mogel v svrhu socialnega zavarovanja sprejemati obrtnike iz vse države. Uvideli so, da nima smisla čakati na »boljše čase«, ki jih verjetno za obrtnike sploh ne bo več v smislu nekdanjih »dobrih časov«, razen v kolikor se bodo prilagodili razvoju gospodarskih prilik in se oprijeli samopomoči v obliki združništva in pa socialnega zavarovanja. Seveda iz te privatne iniciative zaenkrat ne more vznikniti sistem obveznega zavarovanja, kakoršno more uvesti samo država na osnovi veljavnega obrtnega zakona, ampak bi to bilo socialno zavarovanje na fakultativni osnovi. Obrtniški pokojninski sklad je izdelal popoln načrt zavarovalnega sistema, ki bi vsaj kolikortoliko ustrezal potrebam obrtnikov in njihovih svojcev. Bil bi to sicer le surrogat v zakonu predvidenega socialnega zavarovanja, vendar je le žele, da vidimo čimprej vsaj prve početke starostne preskrbe obrtništva.

Kako globoko tudi slovensko obrtništvo občuti pod pezo današnjih prilik nujno potrebo po socialnem zavarovanju obrtništva, dokazuje resolucija z velikega obrtniškega zbora dne 6. okt. t. l. v Celju, ki v svoji točki 7. povdarja, da je »zavarovanje bolnega, onemoglega in po nesrečenega obrtnika vprašanje, ki se mora nujno rešiti tako, da bo ob znosnih premijah imel obrtnik primerno zdravilne in preskrbo v primeru bolezni, nezgode, onemoglosti in starosti, njegovi svojci pa preskrbo v primeru njegove smrti«. Reševanje tako perečega problema se ne bo smelo in tudi ne dalo več dolgo odlašati!

V. S.

Okoliški problemi

Boj za revizijo komasacije občin

Zahteve po izločitvi bivših samostojnih občin Tezno in Radvanje iz velikih občin Pobrežje in Studenci

Če zasledujemo probleme mariborskih okoliških občin, opazimo v prvi vrsti nerazumevanje in nerazpoloženje za inkorporacijo z mestom. V koliko je to nerazpoloženje opravičeno, se je o vsem že pisalo in razpravljalo toliko, da ni več potreba navajati nobenih pojasnij za in proti priključitvi. Po mnenju mnogih osebnosti je »nevarnost« priključitve vsaj za občine na desnem bregu, to sta občini Studenci in Pobrežje zaenkrat odстранjena.

Skupna povezanost občinskih odborov, ki se je doslej jasno dokumentirala zlasti v protestih glede priklopa, pa je z od straničtvi te »nevarnosti« v novejšem času močno trpela. Pričela se je nova

akcija: Borba za izločitev bivših samostojnih občin Radvanje iz občine Studenci, in Teznega iz občine Pobrežje. Izločena kraja Radvanje in Tezno bi po prvotnem načrtu tvorili kakor nekdanje skupno samostojno občino. Ta načrt pa je že ob rojstvu propadel zaradi odpora Radvančanov, ki nočejo neveste brez dote. Akcija za samostojno Radvanje v meja pred komasacijo je našla mnogo zagovornikov ne samo med odborniki, ki zastopajo isto stališče v združeni občini Studenci, temveč med vsemi sloji prebivalstva. Kolikor je želja Radvančanov za izločenje iz sestava občine Studenci opravičena, je njih zahteva. Podobna akcija, ki pa ima mnogo večje načrte, se je pričela tudi na Teznem za odcepitev

od občine Pobrežja. Tudi tukaj ni našla ta akcija nobenega odpora. V kolikor bi pa prebivalstvu hasnila, je drugo vprašanje.

Tezno, kakor je bilo pred komasacijo, je štel skoraj 2000 duš in se zdi na prvi pogled kot primerno zaokrožena celota. V resnici je drugače. Velik del severne strani najvažnejše tezenske prometne žile, Ptujске ceste, spada k občini Pobrežje, kjer je poleg hišnih posestnikov še precej obrtnikov. Za ta del Pobrežja se je že biva samostojna občina Tezno mnogo borila, da se priklopi k občini Tezno, ni pa dosegla niti šolskega okoliša niti povprečnega povračila izdatkov za deco iz tega dela, ki je obiskovala tezensko šolo, zaradi odpora Pobrežčanov. — Vloge in načrti so bili zastojni, kajti nobena občina noče odstopiti prostovoljno del svojega teritorija, da si opomore z dohodki druga. Enak odpor bo najbrž tudi sedaj. Bodoči občini Tezno je še treba tudi vojaškega vežbališča, katero je pač tezensko le po imenu, spada pa k Radvanju oziroma sedaj občini Studenci. Tudi Radvančani se gotovo ne bodo odpovedali prostovoljno vežbališču in dohodkom, ki so vsako leto večji zaradi razvoja letalskega sporta in drugih prireditvev. Nobenega odpora pa ne bo za naselbino Spodnja Dobrava ob Ptujski cesti, ki spada k občini Hoče. To naselbino bi bila volina odstopiti občina Hoče

občini Tezno. Vidimo torej, da bi bodoča nova občina Tezno kot zaokrožena celota okrnula teritorij treh občin, da bi zadovoljila povsem tiste, ki so akcijo započeli in zlasti še one prebivalce, ki imajo na naši periferiji do svojih dosedanjih edinic predaleč.

Gotovo je, da je taka zaokrožena občina idealno zamišljena in bi tudi lahko zadostila potrebam in obveznostim, zlasti glede bremen, ki bi jih morala prevzeti in bi lahko ustrezala zakonu o občinah. Drugo pa je vprašanje, če se ne posreči pridobitev navedenih delov drugih občin v sestavo občine Tezno in nam ostane le teritorij bivše samostojne občine. Ali ne bodo naše finančne obveznosti prevelike napram davkoplačevalcem? Že pred komasacijo je imela samostojna občina Tezno mnogo višje občinske doklade, kakor sedaj v združeni občini Pobrežje. V zadnjih dveh letih pa so se bremenja, ki bi jih morala nositi in prevzeti občina po izločitvi, še povečala, in sicer za postajališče, gramoznico in razširjenje omrežja. Vsa ta bremenja so znana občinskim odbornikom in je njih dolžnost, da raztolmačijo davkoplačevalcem tudi to stran. Jasno je, če so davkoplačevalci poleg ugodnosti, ki raj bi jim jih nudile samostojna občina Tezno, povečana ali v prejšnjih mejah, zmožni in voljni nositi večja davčna bremenja, pa jim svobodna volja!

Sokolske veste

Prireditve mariborske sokolske župe v letu 1936

V letu 1936. bodo v župi naslednje prireditve:

1. Vršili se bodo društveni nastopi in okrožni zlet brez župnega zleta.
2. Župa se bo udeležila pokrajinskega zleta v Lubolici 27.—29. junija in zleta v Varšavi 21.—22. septembra.
3. Proste vaje ostanejo iste kakor leta 1935 z malimi spremembami pri članih, članicah in moškem naraščanju. Četati bodo v savezu izvajali posebne vaje, a za naše čete so še obvezne vaje 1935. Tudi za deco je župni T. O. izdelal dvoje vaj in pripušča okrožjem odločitev v izbiri.
4. a) Izbirne tekme članstva v srednjem in nižjem oddelku, isto naraščaj v višjem in nižjem oddelku. Vaje članov v srednjem in članic se bodo nekaj spremenile, za člane v nižjem in naraščaj veljajo tekmovalne vaje l. 1935. — b) Savezne tekme se vrše v juniju v Subotici v treh oddelkih za člane in dveh oddelkih za naraščaj. — c) Samo v okviru župe se bodo izvedle tekme dece v višjem in nižjem oddelku ter naraščaja.
5. V l. 1936. se bodo vršili naslednji tečaji: obči tečaj za članstvo, tečaj za vodnike naraščaja, tečaj za proste pannonike in igre ter plavanje in snučanje. Zdravo!

Gospodarska življenje

Davčna obremenitev prebivalstva naših mest. »Beogradske optšinske novine« objavljajo zanimiv članek o davčni obremenitvi naših mest in meščanov. Iz članke navajamo obremenitve v proračunskem letu 1935/36. Razvrstitev mest je sledeča: Ljubljana, davki 34,5 mil. Din, na osebo povprečno 577,60 Din; Beograd 118,1 mil. Din, na osebo 494,50 Din; Zagreb 88,1 mil. Din, na osebo 474,50 Din; Osijek 18,4 mil. Din, na osebo 456.— Din; Maribor 14,3 mil. Din, na osebo 431,90 Din; Dubrovnik 7,4 mil. Din, na osebo 395,10 Din; Split 15,9 mil. Din, na osebo 363,10 Din; Sarajevo 22,8 mil. Din, na osebo 291,90 Din, na osebo 237,50 Din; Subotica 23,8 mil. Din, na osebo 237,40 Din; Skopje 15,6 mil. Din, na osebo 227,67; Niš 5,5 mil. Din, na osebo 155,50 Din; Bitolj 4,6 mil. Din, na osebo 137,80 Din. Najbolj je torej z davki obremenjena Ljubljana, Maribor je pa na petem mestu.

Naša sladkorna produkcija. Osiješka sladkorna tovarna je v 47 dneh letošnje kampanje predelala 6600 vagonov sladkorne pese. Delo je opravilo 1200 delavcev. Sladkorna tovarna v Vranjem vrhu je predelala 6000 vagonov sladkorne pese, nadaljnjih 1000 vagonov je pa vskla-

dila. Produkcija znaša 850 vagonov sladkornja. Zaposlenih je bilo 1000 delavcev.

Ptujске novice

Pomanjkanje vlakov na progi Maribor—Ptuj—Čakovec. Mestna občina Ptuj, kakor tudi drugi lokalni faktorji, so že ponovno prosili, da se uvede med Mariborom in Čakovcem še en osebni vlak, ki bi prihajal v Ptuj okoli 9. ure ter odhajal iz Ptuja okoli 13. ure, da bi bila podana na Pragerskem zveza na osebni vlak Maribor—Ljubljana. — Mesto Ptuj gravitira s svojim velikim zaledjem v Maribor, odnosno je slednji glede deželnih pridelkov tesno vezan na naš trg. Prebivalstvo čuti kot hudo krivico in zapostavljanje, da od 8.—17. ure nima prikladne železniške zveze z Mariborom in Ljubljano, ker se brzovlak na vmesnih postajah ne ustavlja in je tudi predrag. Ta občutek zapostavljanja je tem večji, ker obratuje na drugih enakih progah veliko več vlakov kakor na primer na progi Čakovec—Varaždin, kjer je v obratu osem oziroma devet vlakov, medtem ko obratujejo na progi Maribor—Čakovec le štirje osebni vlaki. — Upoštevati je nadalje, da se prebivalstvo ptujskega okraja radi neugodne železniške zveze tudi ne more posluževati Weekend znižanih kart proti Mariboru in Ljubljani. — Uvedba gorinavedenega vlaka, ki je svojčas itak že obstojal, bi pa bila tudi v interesu železniške uprave, ker bi na ta način bilo mogoče uspešno konkurirati avtobusnemu podjetju, ki prevaja potnike med Ptujem in Mariborom štirikrat dnevno in ima sedaj ugodnejše zveze kakor vlak.

Gledališka predstava v Cirkovcah. Preteklo nedeljo je vpriporila domača galska četa znano ljudsko igro »Volkašine«. Kulisarijo je dalo za to igro na razpolago mestno gledališče v Ptuju. Igra je bila tem bolj zanimiva, ker je bil tekst igre govoren v domačem narečju, ki se je prav dobro ujemal z domačimi narodnimi nošami. Posebno hvalo zasluži naravnoprstni »poljanski« ceremonijel goztovanja. Nastopilo je 30 igralcev, ki so izvajali svoje vloge prav mojstrsko. Občinstva je bilo toliko, da je bil vsak kotiček zaseden. Igralci so bili nagrajeni z burnim odobravanjem in priznanjem in je prireditev v vsakem oziru uspešno potekla. Igra bodo v nedeljo 17. t. m. ponovili.

Samomor. Na Grajskem pri Ptujju si je vzel življenje posestnik Franc Kuhar, star 40 let. V živinskem hlevu se je obesil za vrh, ki jo je privezal za tram.

V vsako slovensko hišo »Večernik!«

Mariborske in okoliške novice

Naše meščanske šole

Letos je še mizerija, prihodnje šolsko leto bo že boljše — Nova meščanska šola ne bo obremenjevala občinskega proračuna za šolstvo — K novemu mestnemu proračunskemu osnutku za meščanske šole

Z graditvijo nove meščanske in osnovne šole v petem mestnem okraju bo mariborskemu šolstvu zelo mnogo pomagane. V prvi vrsti seveda meščanskemu šolstvu, ki je silno trpejo zaradi pomanjkanja prostorov. Že ob pričetku letošnjega šolskega leta smo poročali, da so mariborske meščanske šole prenatrpane učencev in učenk in da je skrajni čas, da dobi Maribor novo deško meščansko šolo. S prihodnjim šolskim letom se bodo vrata nove deške meščanske šole odprla in naša meščanska šolska mladina bo šla lepšim uspehom naproti.

Na vseh meščanskih šolah v Mariboru je letos v 34 razredih skupno 1574 učenec in učenka. Deško meščansko šolo obiskuje 836 učenec, I. dekleško 400 učenk, II. dekleško pa 338 učenk. Skupni stroški za meščansko šolstvo znašajo vsako leto nad pol milijona dinarjev. Od tega žrtvuje mestna občina mariborska okrog 340.000, ostali znesek pa se razdeli na bansko upravo in občine, iz katerih prihajajo učenci v mariborske meščanske šole. Enica za vsakega učenca je predvidena na okroglo 215 dinarjev in

mora mestna občina za svojih 827 učenec in učenk plačati nad 177.000 dinarjev. Na drugem mestu je pobrezka občina, ki ima na meščanskih šolah 184 učenec, na tretjem studenška s 153 učenci, ruška z 69, košaška s 57, hoška s 40, iz Frama prihaja na meščanske šole 12 učenec, iz Limbuša 1, iz Podvelke 8, s Pragerskega 24, iz Rač 30, od Sv. Lovrenca na Poh. 15, iz Kamnice 17, Pesnice 18, od St. Ilja 17, od Zg. Kungote 5, iz Brezna, Težna, Ribnice na Pohorju in od Sv. Križa pri Mariboru po 2, s Polskave in Selnice ob Dravi po 4, od Sv. Marije ob Pesnici 3, iz ostalih občin pa skupno 83.

Nova meščanska šola v petem mestnem okraju pa občinskega proračuna za šolstvo ne bo obremenjevala. Izdatki v letošnjem proračunu bodo znašali Din 334.382, v novem proračunskem osnutku pa so predvideni na 339.390 Din, torej za približno 5000 Din več kot letos. V novem proračunskem predlogu so predvideni stroški za novo deško meščansko šolo skupno na 60.000 Din, to je za kurjavo, za snajenje, za učila in razne druge šolske potrebščine.

Jože Pajtlar 60 letnik

Kdo ga ne pozna? Na nešteti razstavah smo srečali njegovo ime. Enkrat je razstavljal svoje lovske trofeje, drugič svoje preparatorske izdelke, tretjič topografske reliefe. Te dni dokončuje naš popularni šolnik upokojeni šolski upravitelj Jože Pajtlar 60 let svojega življenja. Humorist je in preparator, topograf in jamar, planinec in čebelar, lovec in fotograf. Rojen je bil v Lenu kot sin pokojnega Pavla Pajtlarja, nazvanega radi svojega znanega kavalirstva »Lehenski grof«. Slavljenec je pravnik legendarnega »Pohorskega kralja« Kasjaka. Maturo je napravil na tukajšnjem učiteljskem letu 1895. Do svoje upokojitve je učiteljeval na 12 službenih mestih. Služboval je med drugim uspešno izpostavljač se za veliko nacionalno stvar v Marenbergu, Vuzenici, Breznem, St. Jerneju, pri Sv. Primožu na Pohorju, v Petrovčah, Gornji Ponikvi, Jurkloštru, Ločah pri Konjicah, Laporju, Sv. Miklavžu pri Slovenjgradcu, dokler ni zajažral v Pekre, kjer je dosegel in ušakal svoj težko zaslužen pokoj. Ob šestem križu, ki se je skotalil na njegova še vedno mladostna ramena, se pridružujemo tudi mi številnim čestitkam in voščilom ter mu kličemo: Živel, naš skromni, dobri Jože!

Zastrupiti so ga hoteli

Sumljiv lipov čaj bi imel piti 84letni prevzitek Franc Lorber iz Poličke vasi pri St. Ilju v Slov. goricah. Opazil pa je, da so v čaju neke kroglice, ki so se mu zdele sumljive. Šel je k sosedu, ki mu je pojasnil, da je to živo srebro, ki bi povzročilo mogoče povzročiti starčkovno smrt. Stvar je prišla na uho orožnikom, katerim je izpovedal, da mu je bilo pred rjem po zavžitju kavi silno slabo, da je bruhal in da je imel hude bolečine. V zvezi s tem so se vršila neka zasliševanja, ter je bila neka oseba ovađena državno tožilstvu v Mariboru radi suma poizkusa zastrupitve.

Smučarska šola Mariborskega smučarskega kluba. Smučarska gimnastika za dame in gospode vsako sredo. Po zimi tečaji za: deco, začetnike, zaključene družbe, splošni tečaji v Mariboru in pri Pohorskem domu. Prijave, informacije ustneno in pismeno v Jurčičevi ulici 8 (trgovina Stojec).

Dva nova poveljnika. Prejšnji mestni poveljnik general S. Hadžić je odpotoval v Sarajevo in tamkaj prevzel poveljstvo šole za rezervne oficirje. Na njegovo mesto je sedaj imenovan brigadni general D. Milenković, ki je doslej služboval v Beogradu. Tudi se poslavlja iz Maribora general Božo Putniković, ki odpo-

tuje te dni iz Maribora. Na njegovo mesto pride kot novi poveljnik tukajšnje inž. podoficirske šole podpolkovnik Vinko Cener. Novo imenovani poveljnik omenjene šole je pred leti služboval v Mariboru pri isti šoli. Podpolkovnik Cener je predčerašnjim prevzel od generala B. Putnikovića posle poveljnika inž. podčastniške šole.

Iz srednješolske službe. Premješčen je dosedanji ravnatelj mursko-soboške gimnazije dr. Pavel Strmšek na celjsko gimnazijo.

Diplomirani komercialisti so si na ustanovnem občnem zboru svoje strokovne organizacije izvolili za predsednika višjega uradnika pri tukajšnji podružnici Narodne banke Frana Tavčarja. V odboru so še: industrialec Wögerer kot podpredsednik, dr. Milko Danev kot tajnik, kavarnar Kafer kot blagajnik, Mačus, Koštomaj, Hofer in Lovrec odborniki. V nadzorstvu sta dr. Bedianičeva in ravnatelj Bratuš.

Za kraljev spomenik. V objavljenem seznamu darovalcev za spomenik kralja Aleksandra I. v Mariboru je pomotoma izostalo ime trgovca Rudolfa Povha na Glavnem trgu, ki je daroval 200 Din.

Na 8. seji mestnega sveta, ki bo dne 21. t. m. ob 18., se bo med drugim obravnavalo vprašanje Delavskega azila in se bo izvolil odbor za vzdrževanje in ureditev pogodbenega razmerja med mestno občino in Borzo dela glede namestitve delavskih prenočišč itd. V tretjem odseku bodo razpravljali o programu za izdelavo regulacijskega načrta mesta Maribora in okolice, nadalje o pravilniku o napravi in vzdrževanju hodnikov ter ureditvi Kralja Petra trga. V okviru poročila 4. odseka so na sporedu nekatere manjše zadeve, v zvezi s poročilom 5. odseka pa se bosta obravnavali dve prošnji za novo koncesijo.

Zaključek izpitnih predavanj. Dne 14. t. m. se je zaključil XI. tečaj mojstrskih izpitnih predavanj v Mariboru. Tečaj se je pričel 21. oktobra in je trajal 17 večerov, ali 42 ur in je obsegal vse teoretično znanje, ki je v večji ali manjši meri enako važno za doseg in izvrševanje pravice vseh rokodelskih strok. V tečaj se je javilo 55 udeležencev, samih pomočnikov iz 24 rokodelskih strok. Najbolje je bila zastopana kovinarska skupina s 17 in oblačilna s 15 udeleženci. 40 udeležencev je bilo iz mesta, 15 pa iz okoliških občin. Poleg formalno prijavljenih udeležencev je od časa do časa prihajalo k posameznim predavanjem tudi nekaj nepriglasenih rokodelcev. Z uspehom tečaja, ki ga je priredila mariborska poslovalnica zborničnega obrtno-

pospeševalnega zavoda, so bili udeleženci izredno zadovoljni in so predavatelju na čast priredili prisrčen prijateljski sestanek v Emersičevi restavraciji, katerega je počastilo s svojo prisotnostjo več vidnih predstavnikov obrtniškega javnega življenja. Na tem sestanku je po stvarnem predavanju obrtnozadružnega nadzornika g. Založnika in po zahvalnem govoru g. Korošca imenom udeležencev več govornikov, med njimi gg. Bureš in Andrej Oset, iznašalo svoje misli o potrebi obrtnega pospeševanja.

Kuratorij stanice za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru je na svoji seji dne 30. oktobra 1935 sklenil, da se z okrožnicami, sestanki delavskih zaupnikov in periodičnimi objavami v časopisih, ponovno povabijo vsi delavci in nameščenci mariborskih tovarn in delavnic-trgovin, da pristopijo k stanici. V ta namen je bila za pristop določena trimesečna karenčna doba, ki poteka 31. januarja 1936. Od tega dne dalje bo stanica prevzela v oskrbo samo člane, ozir. uslužbence od podjetij, ki plačujejo prostovoljne skrbstvene prispevke. Do sedaj je namreč podpirala prav vse nezdravljene bolnike in rekonvalescente, ki so izčrpali pri OUZD pripadajočo 26, ozir. 52 tedensko bolniško podporo, ter je bilo takih oseb nad polovico. V pretekli poslovni dobi je stanica vzdrževala 48 takih rekonvalescentov od enega do 22 mesecev, ali povprečno vsakega po 5½ meseca. Skrbstveni prispevek za delavca znaša mesečno 50 para, za delodajalca pa 1 Din od zaposlene osebe, kar je pri dobri volji majhna žrtev in lahko znosljiva. Ker podpira stanico že pretežna večina mariborske industrije, je upati, da bo tudi ostali del, tako uslužbenec, kakor podjetnik, brez oklevanja pristopil k instituciji, ki jo vodijo zastopniki delodajalcev in delojemalcev.

Danes petek, SVENGALI Velika kavarna

Gradnja pravoslavne cerkve se bliža koncu. Do ostrešne višine je že zgrajena stavba nove mariborske spominske pravoslavne cerkve Lazarice. Stavba bo najkasneje v treh tednih pod streho in bo dajala kakor je že sedaj videti vsej okolici učinkovit pečat. Sedaj so pričeli z betoniranjem osrednje ter štirih stranskih kupol in je upati, da bo nova cerkev v označenem roku pod streho.

Redka redkev. V Berdajsovi trgovini v Vetrinjski ulici sta razstavljeni dve zimski redkvi, od katerih tehta ena 1,35 kg, druga pa 1,80 kg.

Razstava slik in kipov, ki jo je priredil klub likovnih umetnikov »Brazda« v veliki kazinski dvorani, se zaključil v nedeljo 17. t. m. zvečer. Zanimanje za razstavo se vedno bolj stopnjuje.

Bolgarski grafiki, ki razstavljajo sedaj v Zagrebu, pridejo nato v Maribor in bodo tukaj razstavili svoja dela.

Nabavljalna zadruga, Rotovski trg, prosi Josipa A., ki je poslal tri prispevke za koledar, da se čimprej oglasi ali prijavi naslov radi morebitne dopolnitve enega članka.

Opozorjamo br. društva in prijatelje Sokola na akademijo Sokolskega društva v Studencih, ki se bo vršila 8. decembra t. l.

Sokojsko gledališče v Studencih odvori gledališko sezono v soboto, dne 16. novembra ob 20. uri s Finžgarjevo ljudsko zgodbo v treh dejanjih »Veriga«. Nastopi zopet stari ansambl. Izvršila se je tudi popolnoma nova scenarija za to igro. Ponovitev v nedeljo 17. nov. ob 20. uri. Cene znižane!

Redni občni zbor Jugoslovanske ženske zveze, sekcije za Dravsko banovino bo v nedeljo, dne 17. novembra 1935 v Celju, Narodni dom, ob 10. dop. V okviru občnega zbora se vršita predavanja ge. A. Vodetove »Žena v poklicu« in ge. Cirile Štebi »Državljanska vzgoja žene«. Vabimo naše članice, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo. Odhod iz Maribora ob 5.12, povratak iz Celja ob 20.36. uri. Polovična vožnja z nedeljsko izletniško karto. Prijave sprejema ga. Zlata Brišnikova.

Nočno lekarniško službo imata danes v petek Maverjeva in Königova lekarna, jutri v soboto pa Albaneževa in Vidmarjeva.

GRAJSKI KINO Telefon 22-16

Od danes dalje več milijonsko velodelo

„Križarji“

Veličasten film o križarskih vitezh, ko so krščanski narodi vodili krvave borbe v sveti zemlji za Kristusov grob. — Naš prihodnji spored »Gospod brez stanovanja«. Thimig, Hörbiger, Slezak, Sandrock so imena, ki vam jamčijo za zabavo in smeh.

Matineja v soboto ob 14. in nedeljo ob 11. uri pri globoko znižanih cenah »Nevidni človek« po romanu Wellsa.

Kino Union. Od danes dalje muzikalična šlagerska veseliga »Poročnik Bobby«, Gustav Fröhlich, Lida Baarova in dunajski komik Rudolf Carl.

Narodna gledališča

REPERTOAR

Petek, 15. novembra: Zaprtio.

Sobota, 16. novembra ob 20. uri: »Vihar v kozarcu«. Premiera. Poslovilna predstava in štiridesetletni jubilej Štefke Dragutinovičeve. Izven.

Nedelja, 17. novembra ob 20. uri: »Poljska kri«. Znižane cene.

Adela je obupala nad življenjem. Sreči so bili okoli 23. ure alarmirani mariborski reševalci. Pohiteli so v Sodno ulico 30, v stanovanje zasebnice 30letne Adele P. Našli so jo v njeni postelji v globoki nezvesti, poleg pa je stal univalnik s tlečim ogljem. Takoj je bilo jasno, da je Adela obupala nad svojim življenjem. Reševalci so jo nemudoma prepešili v tukajšnjo bolnišnico. Vzrok poskušene samomora ni znan.

Kap je zadela med kopanjem polkovnika Razlaga. Včeraj dopoldne je zadela v mestnem kopališču med kopanjem kap 61letnega upokojenega polkovnika Jakoba Razlaga. Omahnil je in padel. Pri tem se je močno udaril na glavo in utrpel nevaren pretres možganov. Polkovnik se zdravi v tukajšnji bolnišnici.

Smrtna nesreča? V splošni bolnišnici je umrl danes posestnik Josip Kropelj iz Boča nad Selnico ob Dravi. Podlegel je poškodbam, ki jih je zadobil na lohanji, ko je strmoglavil po neki strmini. Podrobnejše bo dognala obdukcija.

Težka nesreča se je pripetila 54letnemu posestniku Petru Pečariju iz Zg. Zervajev pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Preteklo soboto je bil precej dobre volje, pa se je povzpел na voz. Toda ni dolgo sedel, ko je omahnil in padel na bližnji zid. Pri tem je dobil hud pretres možganov. Zadel ga je tudi kap. Hudobetežnega posestnika so prepešili danes jutraj v mariborsko bolnišnico.

Pastirjeva nesreča. Te dni so pripeljali v mariborsko bolnišnico 14letnega viničarjevega sina Franca Dajčmana od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah. Pastirja je potegnila krava za seboj, da je padel in si zlomil desno roko v ramenu.

Želodec mu je počil. Antona Krebsa, 43letnega delavca, uslužbenega pri gradnji magdalenske šole s Koroške ceste, je doletela nenavadno huda nesreča. Zaradi napornega dela mu je počil želodec in se je nesrečnož kar na ulici nezavesten zgrudil. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so mu zdravniki želodec zašili.

Malo let, dolgi prsti. V župnijski cerkvi pri Sv. Lovrencu na Pohorju so zasabili 13letnega dečka, ko je jemal drobiž iz cerkvene pušice. Dečka so orožniki prijeli in ga zaslišali. 13letnik je priznal, da je v teku mesecev septembra in oktobra nekajkrat vlomil v pušico ter iz nje pobral skupno približno 170 dinarjev. Deček je zatrjeval, da je iz pušice ukradeni denar nosil materi.

Ukradeno kolo. Včeraj je neznani ljubitelj tujih koles ukradel kolo brivskemu vajencu Ivanu Nežmahu iz kleti mariborskega Okrožnega urada. Ukradeno vozilo je znamke »Styria« z evidenčno številko 103388. Tatvina je prijavljena policiji.

Po deželi gori! Pogorelo je gospodarsko poslopje posestniku Francu Furmanu v Trnovcih pri Pragerskem. Škoda radi požara znaša preko 10.000 dinarjev.

Na današnjem ribjem trgu so se prodajale ribe po sledečih cenah: cipli po 18, moli po 24, karpi po 14, ocađe po 25, barboni po 23, ribe Sv. Petra po 16.

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

»Potem naj leži na miru, da zopet zaspi,« se je vdal zdravnik. »Oba morata biti mirna.«

Tedaj se je Sida mehko ozrla vanj, kakor da bi se mu hotela s pogledom zahvaliti. Njena desnica se je dvignila k njemu. Sklonil se je k njeni glavi in jo rahlo poljubil, a njena roka je odpeljala njegova usta še k otroku.

»Poljubi ga!« je zašepetala. »Najin otrok...«

Ko je bil sklonjen k otroku, mu je položila roko okoli vratu:

»Sedaj je vse dobro. Izginile so tiste strašne pošasti s krempelj in kljuni.«

»Kakšne pošasti?« je vprašal začuden.

»Divjale so prej okoli mene in mi hotele ugrabiti otroka. Vso noč in ves dan sem se borila z njimi. To je bilo strašno.«

»Bili so le vročični prividi omotice.«

»Ne, ne. Videla sem jih razločno, in čutila tudi. Dotikale so se me. Na srce so mi sedale in na glavo. Saj jih ne bo več?«

»Nikoli več,« je dejal Danilo.

»Kako spačene obraze so imele! Moj Bog! Tudi on je bil med njimi In Haba-kuk. Varuj me!«

»Pomiri se!« »Tudi ta ženska je bila...« Pokazala je na babico z izrazi mračnega

strahu.

»To je babica,« je dejal Danilo.

»Da, gospa. Saj me poznate?«

»Ne, ni,« je zašepetala Sida. »Preči!«

»Bedela sem ves čas pri vas. Zdravnik mi je naročil...«

Preči! je ponovila Sida in boječe skri-la otroka pod odejo.

Zdravnik je molče namignil babici, ki se je odstranila skupaj z Matildo. Ko sta izginili, se je Sida pomirila. Ogledovala je nekaj časa otroka, nato Danila. Zdravniku se je zdelo, da nekaj misli, a ne more domisliti. Tako čudno tuj in odsoten je bil njen pogled.

»Ni še popolnoma osveščena,« je pomislil. »To so le svetli trenotki med prividi. Treba bo paziti.«

Sklonil se je nežno k njej:

»Sedaj sta rešena, ti in otrok. Najin otrok. Okrevala boš in potem se nama uresničijo vse lepe sanje. Samo mirna bo di in preudarna.«

Pogledala ga je mirno in živo:

»Ne trudi se, Danilo. V meni je mračno, grozotno mračno. Kaj ste mi storili?«

»Ničesar, draga. Porod je bil težek. — Vso noč sta se trudila zdravnik in babica. Bilo je grozno. Potem si se onesve-

stila. Ležala si v omedlevici?«

»Koliko je ura?«

»Osemnajst...«

»Osemnajst. Toliko sem bila stara ta-krat...«

»Kdaj?«

»Neumnost,« je vzkliknila in se trpko rasmehnila. »Vse je neumnost.«

»Kaj je neumnost?«

»Vse...«

Po porodu je Sida hiralala kljub vsej skrbi in negi. Ko je vstala, je bila kakor senca. Posedela je z otrokom v svoji sobi ali na vrtu, žarečem v barvah jeseni, ki se je tiho kradla s pohorskih vrhov v Hrušniško dolino. V njenem duhu so se pojavile vse češče motnje, ki so ji zakrivala jasne misli kakor jesenske megle vedro nebo.

Zgodilo se je včasih, da se je sredi vedrega smeha pričela jokati in je nihče ni mogel potolažiti. V takih trenotkih ni marala govoriti. Samovoljno je vložila pri sodišču prošnjo za spremembo otrokovega priimka. V vlogi je izjavila, da otrok ni zakonski, in zahtevala, da dobi njeno dekliško ime — Danilo Silan. Zaman sta ji dr. Frangež in odvetnik prigovarjala, naj počaka na poroko, da dobi dete pravega očeta.

»Ne,« se je uprla, »sin Side Silanove mora biti Silan. Postati mora začetnik novih silanovskih rodov, osvobojenih dediščine preteklosti. Vse drugo naj izgine!«

Danilo se je končno vdal, vendar je razločno čutil, kako se z vsakim dnem bolj pogloblja prepada, ki se je odprl med njima. Ona, ki jo je ljubil z vso svojo lju-beznijo, se mu je odmikala kakor nekaj abstraktnega, neobstoječega. Vezl so se trgale. Njuni duši sta se odmikali druga od druge. Njena se je izgubljala v nekih mračnih daljavah, v katere ji njegova ni mogla slediti. Ko je drevje izgubljalo listje, se je odsotnost njegovega duha še povečala. Sida je postajala vsak dan bolj odljudna. Živela je v tesnih vezeh samo še z otrokom, a tudi s tem ne vedno. Bili so dnevi, ko je pozabljala celo nanj, kakor, da ji je čisto tuj. Včasih pa je njeno početje z otrokom vzbujalo strah. Danilo, ki je prihajal kljub novemu položaju vsak dan na Silanovino, se je pričel bati. Naposled ni vzdržal več. Poklical je v Hrušnico Sidinega mariborskega zdravnika in mu odkril svojo bojazen:

»To je strašno? Kaj naj storimo?«

»Zgodilo se je, česar sem se bal,« je dejal zdravnik. »Njena vedrina pred porodom je bila le mir pred viharjem. Porod ni strl njenih telesnih moči, ampak je razrahljal tudi duševne. Meglitev njegova razuma se stopnjuje.«

»Ni prav nobene pomoči?«

»Nobene, gospod kolega.«

»In če nastopi popolna zameglitev?«

(Se bo nadaljevalo.)

Iz življenja in sveta

Najlepše, kar nam more dati mati zemlja, je ljubezen

Pred izumom stroja, ki bo kazal zaljublencem njihovo usodo — Ljubezen obrača svet in meša ljudem glave — Prava ljubezen pa je redka

Vsak zaljubljenec je v neki hipnozi. Mnogo je tudi takih, ki v svoji zaljubljenosti tavajo okrog brez glave, ali pa se ubijajo zaradi ljubezni. Koliko takih žrtev ima že na vesti nesrečna ljubezen! Koliko jih je, ki jo preklinjajo na dno pekla, ni jih pa na vsem širnem svetu mnogo takih, ki bi jim ljubezen docela uresničila njihove sanje. Ljubezen ustvarja in ubija. Koliko dobrega je že ustvarila in koliko gorja in nesreč je že povzročila. In vendar je ljubezen nekaj najlepšega, kar nam more dati mati zemlja.

Že stari pesniki so slikali ljubezen kot »bolezen« in tudi stara naša narodna pesem poje: »Za bolezen so zdravila, za ljubezen jih pa ni.« Vendar se pa predstava, da naj bo ljubezen predmet znanstvenega raziskovanja, upira današnjemu svetu, ki vidi v ljubezni predvsem romantičen doživljaj. Često se zgodi, da sreča mlado dekle moškega, se v tem trenutku zaljubi in on je za njo človek in pot, nekaj popolnoma različnega od vseh drugih moških na svetu. Prav tako redki niso tudi obratni primeri. Razlika mnenj o ljubezni pa se navadno prične pri pojmihi »narava« in »civilizacija«. Toda na žalost narava sama kaj čisto rodi bridka razočaranja. Mož se nekega jutra zbudi in spozna, da se njegova žena prav nič ne razlikuje od vsake druge žene. Žena vse bolj in bolj izgublja svoje iluzije in pride naposled do spoznanja, da sprememba značaja v teku let ni ne-navaden pojav. Neznatno zgrajeni altariji se radi porušijo in so celo jako nevarni!

Kako pa menijo znanstveniki o ljubezni? Ali bo mogla znanost izvrševati nad čuvstvom ljubezni nekakšno klinično kontrolo? Razna zdravila imajo res lastnost, da vzbudijo v moškem nekakšen odpor do žensk. Vendar pa je s temi zdravili tako, kakor z vsemi drugimi. Njih učinek ne brzda samo čuvstev, marveč sega globlje, tako, da so za zdravljenje mož ali fantov, žen ali deklet, ki jih »tare« ljubezen, nevarna in nepripo-

ročljiva. Že to, da morejo kemikalije vplivati na čuvstva, kaže na to, da »ljubezenski učinek« ni samo duševno stanje, marveč, da ga spremljajo tudi neke spremembe v telesu samem. Zdravniška veda še ni mogla dognati značaja teh sprememb. Toda njihov obstoj dokazuje že dejstvo, da more mlad človek, ki v vsem svojem življenju še ni šel ob navadnih razmerah nit petnajst kilometrov daleč, prehoditi to pot z dekletom, ki ga ljubi, ne da bi se upehal. Mimo tega pa bo izvršil še mnogo drugih dejanj, ki zahtevajo moči in vztrajnosti, ki bi ob normalnih okoliščinah presegale njegove moči.

V vseh teh kratkočasnih razmotiranjih pa je veliko vere v ljubezen, in sicer v tisto vrsto ljubezni, ki obrača svet, a ne v ono, ki meša glavo. Prava ljubezen je bolj redka, kakor sploh mislimo. Nekateri zakon, ki je na videz srečen, ne izvira iz ljubezni, kajti pri neobčutljivem možu je popolnoma mogoče, da se oženi z žensko, ki je re ljubi in da je v kljub vsemu mnogo srečnejši kot z žensko, ki so njene telesne dražesti samo vaba za mladost.

Prej ali slej pa bo tudi znanost dosegla v erotičnem in zakonskem življenju koristne uspehe. Še pred decenijo so se hčerke možile po volji staršev. Danes je izbira obojestransko samovoljna in vendar je še mnogo nesrečnih zakonov. Znanost doslej še ni našla pripomočka, s katerim bi mogli razlikovati telesno ljubezen, ki jo je vsak kdaj spoznal, od prave ljubezni. Verjetno pa je, da se bo ljudem posrečilo iznajti tudi tak izum. Popolnoma mogoče je, da se bodo v bodočnosti posluževali stroja, ki bo kazal mladim ljudem, ali se bodo čez nekaj mesecev ali tednov naveličali drug drugega, ali ne. Taka iznajdba bi bila prava sreča za ves človeški rod. Vse dotlej pa bo ostala ljubezen romantika in morda tudi še pozneje, ostala bo čuvstvo, ki mu je težko priti do dna.

Spor za Budhovega naslednika

Težave in težkoče v skrivnostnem budhističnem Tibetu

V osrčju Azije obstoja problem, ki se jeta. Že pred dvema letoma je namreč nam zdi za naše pojmovanje kar never-

v Tibetu umrl duhovni in posvetni vla-

dar, dalaj lama, pa mu še vedno niso našli naslednika.

Mistični obredi, združeni z iskanjem novega vtelesenja dalaj-lamove božje duše, se nadaljujejo. Za zastorom verskih obredov se pa odigravajo prozaičnejši, toda tem važnejši dogodki. Bije se boj za oblast nad dežkom, ki bo priznan za novo Buddhovo vtelesenje, srdit boj za vladno nad Tibetom. Naslednik dalaj-lame mora biti deček, rojen baš v trenutku, ko je poglavar tibetske cerkve izdihnil in pri katerem se da tudi po izvestnih drugih znakih sklepati, da se je vanj preselila dalaj-lamova duša, 30 takih dečkov, ki prihajajo v poštev za ožje volitve, so zbrali zdaj v Lhasi, v tem zagonetnem še nedavno glavnem mestu Tibeta. Ni pa še znano, ali bodo našli med njimi tako dolgo iskanega naslednika dalaj-lame.

Po daljšem bivanju v Tibetu sta se vrnila ameriška učenjaka A. S. Vennay in C. Suydam Cutting, ki pravita, da je borba med lami za vpliv na vzgojo naslednika dalaj-lame baš sedaj na vrhuncu. V to borbo je posegel zadnje dni tudi najvišji dostojanstvenik lamaistične cerkve taši-lama, ki je bil pred leti zaradi zarote proti dalaj-lami izgnan iz Tibeta in je živel doslej v izgnanstvu na Kitajskem.

Tašilama je star zdaj 56 let in se še ni odrekel častihlepnosti, ki ga je spravila »ekoč v nemilost. Zdaj izjavlja, da je on edini poklican nastopiti kot prvi svetovalec za mladoletnega novega dalaj-lamo, kar pomeni praktično prevzeti vladno nad Tibetom do polnoletnosti novega dalaj-lamo in imeti vpliv nanj tudi pozneje. Taši-lama se je že napotil v Tibet, kjer bo odločilno posegel v borbo za vladno nad Tibetom.

Zlata je vedno manj na svetu

Svetovna proizvodnja zlata, ki je dosegla svoj višek leta 1915 v celotni vrednosti 482 milijonov dolarjev, od tedaj neprestano pada. Lani so na vsem svetu pridobili le še nekaj okrog 300 milijonov dolarjev zlata. Izvedenci za zlato računajo, da bo uspeh pridobivanja zlata vedno manjši in da bo leta 1955 primanjkovalo v denarne namene najmanj 380 milijonov dolarjev zlata, kot bi se ga normalno potrebovalo. Iz nekega poročila pri Društvu narodov je razvidno, da producirajo vsa nahajališča manj zlata, kakor pred desetimi leti, izvzemši kanadske in transvalske rudnike. Tudi je iz poročila razvidno, kako pereče postaja vprašanje zlata za vse človeštvo.

Razno

DANES PETEK, SVEŽE MOR KE RIBE

Sardelle, trlj, oslič, lignje, kovač, lubin, tunina, školjke in raki, na razne načine pripravljene. Hotel »Novi svet«, Jurčičeva 7. 5202

BRZOJAVI

Danes prispele sveže morske ribe. Serviram jih pripravljene na razne načine. Gostilna Vicel, Rotovski trg 5 5227

MORSKE RIBE!

Velika izbira v Grajski kleti. 5224

V soboto in nedeljo POJEDINA KLOBAS ter dobra kapljica. Se prilo- roča gostilna Očko. Tezno. 5223

V SOBOTO IN NEDELJO pojedina krvavih in jetrnih klobas v gostilni Mandl, Rad- vanje. 5207

V GOSTILNI TOMŠE Pekre, v soboto in nedeljo pojedina kašnatih klobas. 5189

Prodaj

NAJMODERNEJŠE TKANINE za pohištvo, zavese, gradl, za madrace in drvonitke za ro- leto poceni pri Novaku, Ve- trinjska 7. Koroška 8. 4285

IZREDNA UGODNOST!

Vsled velike zaloge prodajamo izpod nabavne cene iz- borna vina: Ljutomerčan Din 10,— po litru; Belokrajska črnina Din 10,— po litru; Dalmatinsko sladko Din 10,— po litru; Prošek, special Din 24,— po litru. Cene samo čez ulico! Automatski bufet. 5231

PRODAJAMO STARO KO- RUZO

ter ajdov in cvetlič med letošnjega pridelka. Kmetijska družba, Maribor, Meljska cesta 12. 5154

Kupim

KUPIM HRANILNO KNJIGO Ljubljanske kreditne banke za deset tisoč dinarjev po dnevni ceni. Ponudbe na upra vo »Večernika« pod »Hranil- na knjiga«. 5226

Kupujte svoje po- trebščine pri naših inserentih!

Sobo odda

SOBO S HRANO oddam. Vrbanova 28, pritič- ie, desno. 5205

Stanovanje

SOBO IN KUHNJO oddam s 1. decembrom. Vpra- šati pri krojaču. Studenci. Aleksandrova 60. 5230

SOBO

kuhinja in shrambo oddam v najem dvema ali trem ose- bama. Mejna ul. 9. 5222

SOBO IN KUHNJO

oddam. Pobrežje, Zrkovska cesta 24. 5208

Službo dobi

SIMPATIČNO MLADO GO- SPODIČNO sprejem za celi dan k dve- ma otrokoma. Hrana v hiši. Naslov v upravi »Večernika«. 5213

Kislo zelje

znano dobro

pri tvrdki

M. BERDAJS

!!!

5104